एवमप्रयतमानंप्रमत्तंनिंदति नृदेहंध्रुवंनावंप्राप्येत्यध्याहारः योभवाब्धिंनतरेत्सआत्महा तत्रहेतवः आद्यंसर्वफलानांमूलम् एतदुपार्जितकर्मभिः सर्वप्राप्तेः किंचसुदुर्लभमुद्यमकोटिभिरपिप्राप्तुमशक्यम् तथाऽपितुसुलभम् यदृच्छयालब्धत्वात् तंचसुकल्पंपटुतरम् किंचगुरुःसंश्रितमात्रएवक र्णधारोनेतायस्यतम् मयाचस्मृतमात्रेणानुकूलमारुतेनप्रेरितम् ॥ १७ ॥ एवंतावदविरक्तस्यवैराग्यद्वाराज्ञानभक्तिसाधकंकर्मयोगमुक्त्वेदानींसम्य क्विरक्तस्यज्ञानयोगंतस्यचज्ञानप्राप्तेःपूर्वंकिंचित्कृत्यंवर्जनीयंचाह सार्धैर्नवभिः यदातु आरंभेषुकर्मसुनिर्विण्णःदुःखदर्शनेनोद्विग्नःतत्फलेषुवि रक्तश्च तदासंयतेंद्रियःसन् आत्मनोऽभ्यासेन आत्मविषयवृत्तिसंतत्याअचलंयथाभवतितथामनोधारयेत्॥१८॥तत्रप्रथममेवात्यंतधारणासंभवा त् तत्स्वभावानुसारेणवशीकरणमाह यर्हिआशुभ्राम्यत्परिभ्रमदनवस्थितंभवति तदाअनुरोधेनकिंचिदपेक्षापूरणद्वारेण ॥ १९ ॥ ननुतर्हियथापूर्व

नृदेहमाद्यंसुलभंसुदुर्लभंध्रुवंसुकल्पंगुरुकर्णधारम् ॥ मयाऽनुकूलेननभस्वतेरितंपुमान्भवाब्धिंनतरेत्स आत्महा॥१७॥ यदारंभेषुनिर्विण्णोविरक्तःसंयतेंद्रियः॥ अभ्यासेनात्मनोयोगीधारयेदचलंमनः ॥१८॥ धार्यमाणंमनोयर्हिभ्राम्यदाश्वनवस्थितम्॥ अतंद्रितोऽनुरोधेनमार्गेणात्मवशंनयेत् ॥१९॥ मनोगतिंन विसृजेज्जितप्राणोजितेंद्रियः॥ सत्त्वसंपन्नयाबुध्यामनआत्मवशंनयेत्॥ २० ॥एषवैपरमोयोगोमनसः संग्रहःस्मृतः॥ हृदयज्ञत्वमन्विच्छन्दम्यस्येवार्वतोमुहुः॥ २१॥सांख्येनसर्वभावानांप्रतिलोमानुलोमतः॥ भवाप्ययावनुध्यायेन्मनोयावत्प्रसीदति॥ २२॥ निर्विण्णस्यविरक्तस्यपुरुषस्योक्तवेदिनः ॥ मनस्त्यज तिदौरात्म्यंचिंतितस्यानुचिंतया॥ २३॥

मेवस्यात्तत्राह मनोगतिंतुनविसृजेत्नोपेक्षेत किंतुअप्रमत्तः सन्लक्षयेदित्यर्थः ॥ २० ॥ अनुरोधमार्गेसदृष्टांतंस्तौति एषःअनुवृत्तिमार्गेणमनसःसंग्रहःपरमोयोगः तत्साधनत्वात् उपचारेणस्तुतिः यथाअदांत स्यदमनीयस्यअर्वतः अश्वस्यहृदयज्ञत्वं स्वाभिप्रायेणगतिमन्विच्छन् अपेक्षमाणः अश्वधारकःप्रथमंकिंचित्तद्गतिमनुवर्तते तदाचरश्मिनातंधृत्वै वगच्छतिनतूपेक्षते तद्वदित्यर्थः ॥ २१ ॥ एवमीषद्वशीकृतस्यमनसोऽत्यंतनैश्चल्योपायानाह सांख्येनेतित्रिभिः सांख्येनतत्त्वविवेकेनसर्वभावा नां महदादिदेहांतानामनुलोमतः प्रकृत्यादिक्रमेणभवम् प्रतिलोमतःपृथिव्यादिक्रमेणाप्ययंच अन्वनुध्यायेत् प्रसीदतिनिश्चलंभवति ॥ २२ ॥ ततश्चागमापायिषुतेष्वधिभूतात्मदर्शनात्तदविवेकापन्नसंसारेनिर्विण्णस्य अतोविरक्तस्यततश्चउक्तवेदिनःगुरूपदिष्टार्थालोचकस्य ततोगुरूपदिष्ट स्यैवचिंतितस्य पुनःपुनरनुचिंतयादौरात्म्यं देहाद्यभिमानंत्यजति॥२३॥